

# Tirolska deklaracija o dobri praksi v gorskih športih

*»Razširite obzorja,  
bodite srčni  
in se odpravite proti vrhu.«*

Po svetu se z gorništvom, športnim plezanjem, alpinizmom, pohodništvom in turnim smučanjem ukvarja na milijone ljudi. V številnih državah so gorniške dejavnosti pomemben sestavni del vsakodnevnega življenja.

Le malokatera dejavnost temelji na tako različnih motivih in razlogih pa tudi ciljnih kot prav gorništvu. Posameznikom omogoča odkrivati meje svojih zmožnosti in jih bogati vse življenje. Motivi za dejavnosti v gorah in stenah so zelo različni: od skrbi za zdravje do čistega užitka v gibanju, sožitja z naravo in druženja s tovariši, pa tudi iskanja pustolovščin in odkrivanja novega.

Tirolska deklaracija, sprejeta na zasedanju v Innsbrucku, vsebuje vrsto etičnih načel in vrednostnih meril, ki naj postanejo temelj odličnega vedenja v gorah. Tirolska deklaracija ni zakonik ali seznam podrobnih navodil, ampak

1. opredeljuje temeljne vrednote gorskih športov,
2. postavlja načela in merila vedenja v gorah,
3. oblikuje etična merila za ravnanje v kritičnih situacijah,
4. vpeljuje etična načela, po katerih naj javnost ocenjuje in presoja gorske športe, ter
5. omogoča začetnikom spoznavanje vrednot izbranega gorskega športa.

Eden od ciljev Tirolske deklaracije je predstaviti možnosti, ki jih gorski svet ponuja za športno dejavnost in osebno rast, hkrati pa tudi za

medsebojno spoznavanje in spoštovanje med gorniki, med kulturami ter med ljudmi in naravnim okoljem. Tirolska deklaracija je zapis etičnih načel in vrednot, na katerih temelji gorniška kultura in ki so izoblikovani tako, da ustrezajo sodobnemu načinu življenja, obenem pa ohranjajo številna nenapisana pravila, na katerih že dolgo temelji ravnanje gornikov. Del Tirolske deklaracije se nanaša na dejavnosti vrhunskih alpinistov, na njihove ekstremne podvige in dosežke. Toda večina njene vsebine je namenjena prav vsem, ki zahajajo v gore, še posebej pa mladim.

Tirolska deklaracija je poziv vsem, ki zahajajo v gore,

- da sprejmejo tveganje, pa tudi odgovornost,
- da uskladijo svoje cilje s svojimi sposobnostmi in osebno opremo,
- da ravnajo častno in o svojih dosežkih poročajo pošteno,
- da stremijo k dobri praksi in se nikoli ne nehajo učiti,
- da so spoštljivi, sočutni in tovariški in pomagajo drugim, če so pomoči potrebni,
- da varujejo neokrnjeno naravo gorskih območij in sten ter
- da podpirajo domače prebivalstvo pri njegovem prizadevanju za trajnostni razvoj.

Tirolska deklaracija temelji na tehle vrednotah:

- **ČLOVEKOVO DOSTOJANSTVO** – Ljudje se rodimo svobodni in enakopravni, s temeljnimi človekovimi pravicami, ki jih je

treba spoštovati, in drug z drugim moramo ravnati v duhu bratstva. To še posebno velja za odnose med spoloma.

- **ŽIVLJENJE, SVOBODA IN SREČA** – To so temeljne pravice vsakega človeka. Naloga vseh, ki obiskujemo gore, je, da si prizadevamo zaščititi pravice domačinov v gorskih območjih.
- **NEDOTAKLJIVOST NARAVE** – Gorništvo spoštuje ekološki pomen in naravne značilnosti gora in sten. To vključuje tudi varovanje ogroženih vrst rastlin in živali, njihovega življenjskega okolja in pokrajine.
- **SOLIDARNOST** – Gorniške dejavnosti omogočajo spoznavanje soljudi, razumevanje skupinskega dela, tovarštva, razvijajo medsebojno sodelovanje in pomoč ter premoščajo razlike v spolu, starosti, narodnosti, osebnih sposobnostih, družbenem položaju, veri ali prepričanju.
- **SAMOURESNIČITEV** – Gorski športi omogočajo vsakemu posamezniku, da spoznava samega sebe, svoje sposobnosti in zmožnosti, da dosega zastavljene cilje in širi svoje obzorje.
- **RESNICA** – Resnicoljubnost je ena najlepših lastnosti gornika in pogoj za ovrednotenje dosežkov posameznika ali skupine. Brez popolne resnicoljubnosti je vrednoteenje dosežkov v gorah nemogoče.
- **ODLIČNOST** – Gorniške dejavnosti omogočajo, da posameznik razvije svoje sposobnosti do skrajnih mej in doseže cilje, ki se morda nekaterim zdijo nedosegljivi. Prizadevanje za odličnost in iskanje novih mejnikov je pravica vsakega, ki se ukvarja z gorskimi športi.
- **PUSTOLOVŠČINA** – Gorniški športi niso brez nevarnosti, te pa lahko do neke mere obvladamo s trezno presojo, usposobljenostjo in osebno odgovornostjo. Raznolikost gorniških dejavnosti omogoča vsakomur, da si izbere tako gorniško pustolovščino, ki ji je lahko kos z lastnimi močmi.

## Členi Tirolske deklaracije

### Člen 1 osebna odgovornost

Gorniki in alpinisti se ukvarjajo z dejavnostjo v naravnem okolju, kjer se lahko zgodi nesreča, pomoč pa morda ne bo takoj na voljo. Tega se zavedajo, zato se lotevajo le takih tur in vzponov, ki so jim kos, na lastno odgovornost in z zavestjo, da morajo za svojo varnost poskrbeti sami. S svojim ravnanjem nikoli ne smejo ogroziti varnosti drugih ljudi ali naravnega okolja.

### Člen 2 tovarištvo

Člani gorniške ali alpinistične skupine morajo biti pripravljeni na prilagajanje potrebam svojih tovarišev in morajo osebne cilje podrediti sposobnostim vseh članov skupine.

### Člen 3 skupnost gornikov in alpinistov

Vsakemu, ki ga srečamo v gorah ali v stenah, smo dolžni izkazati enako spoštovanje. Niti v največji divjini ali v trenutkih stiske ne smemo pozabiti, da se pravi gornik do drugih vedno vede tako, kot sam želi, da bi se drugi vedli do njega.

### Člen 4 obiskovanje tujih dežel

Nikoli ne pozabimo, da smo v tujih deželah gostje. Do svojih gostiteljev se obnašajmo

spoštljivo, spoštujemo njihove svete kraje, tudi svete gore in njihovo nedotakljivost. Potrudimo se, da bo naš obisk koristil domačemu prebivalstvu in prispeval k njegovemu boljšemu življenju. Spoznavanje in razumevanje tujih kultur in načina življenja je pomemben del gorniške ali plezalske izkušnje v tujih deželah.

### **Člen 5** **odgovornost gorskih vodnikov** **in vodij skupin**

Vsak poklicni gorski vodnik in vsak vodnik skupine se mora zavedati svoje vloge in odgovornosti, pa tudi pravic, svoboščin in odgovornosti drugih. Vodniki morajo biti usposobljeni za svoje naloge, poznati morajo zahtevnost, nevarnosti in tveganja v gorskem okolju. Imeti morajo dovolj izkušenj in obvladati vse potrebne veščine, prav tako morajo imeti vso potrebno opremo, nenehno preverjati stanje v okolju, kamor vodijo svoje varovance, pa tudi ves čas spremljati vremenske spremembe.

### **Člen 6** **nepredvidljive okoliščine,** **umiranje in smrt**

Da bi gorniki v hudi nesreči, ob težkih poškodbah ali celo smrti tovarišev lahko ravnali prav, morajo dobro poznati tveganost in zahtevnost svoje dejavnosti. Biti morajo ustrezno usposobljeni in opremljeni za pomoč soljudem tudi v najtežjih razmerah. Vsak član gorniške ali alpinistične skupine mora biti pripravljen pomagati drugim, če se zgodi nesreča - pripravljen pa mora biti tudi, da se sooči s posledicami tragičnih dogodkov.

### **Člen 7** **dostopnost in ohranjanje narave**

Po našem prepričanju je prost dostop do gora in sten na odgovoren način temeljna pravica

vsakega človeka. S svojo dejavnostjo ne smemo ogroziti naravnega okolja in moramo dejavno skrbeti za ohranjanje narave. Spoštujemo omejitve dostopa do nekaterih območij, ki so bile dogovorjene med gorniki in plezalci na eni ter naravovarstvenimi strokovnjaki na drugi strani.

### **Člen 8** **slog**

Kakovost gorniškega doživetja in način, kako rešimo problem, sta pomembnejša od rešitve same. Prizadevamo si, da za seboj ne puščamo nobenih sledi.

### **Člen 9** **prvenstveni vzponi**

Prvenstveni vzpon v gorah je ustvarjalno dejanje. Opravljen mora biti na način, ki je vsaj enakovreden tradicionalno uveljavljenemu načinu plezanja v tistem območju, in spoštljivo do domačih plezalcev. V ničemer ne sme ogroziti vrednot in potreb bodočih rodov plezalcev in alpinistov.

### **Člen 10** **oglaševanje, pokroviteljstvo** **in odnosi z javnostjo**

Odnos med športniki in njihovimi pokrovitelji mora temeljiti na profesionalnosti in mora zagotavljati kar najboljše pogoje za odgovorno ukvarjanje z gorskimi športi. Skupnost športnikov, ki se ukvarjajo s športi v gorah, mora javnost o svoji dejavnosti ustrezno obveščati, tako da bodo javnost in mediji pravilno razumeli njihove dejavnosti.

## DODATEK 1

## Temeljne točke Tirolske deklaracije in vodila za njihovo uresničevanje

### Člen 1 osebna odgovornost

**Gorniki in alpinisti se ukvarjajo z dejavnostjo v naravnem okolju, kjer se lahko zgodi nesreča, pomoč pa morda ne bo takoj na voljo. Tega se zavedajo, zato se lotevajo le takih tur in vzponov, ki so jim kos, na lastno odgovornost in z zavestjo, da morajo za svojo varnost poskrbeti sami. S svojim ravnanjem nikoli ne smejo ogrožati varnosti drugih ljudi ali naravnega okolja.**

1. Cilje si izbiramo upoštevaje svoje zmožnosti in zmožnosti drugih članov skupine, s katero smo v gorah, pa tudi tamkajšnje razmere. Odločitev, da bomo glede na trenutni položaj svoj cilj opustili, mora biti zmeraj stvar treznega premisleka.
2. Pred turo se je treba prepričati, ali smo za izbrani cilj dovolj pripravljeni, ali smo dovolj tehtno načrtovali vse stopnje priprave in izvedbe ture ter ali smo pretehtali vse možnosti.
3. Za turo moramo imeti vso potrebno osebno in tehnično opremo, moramo pa jo tudi znati pravilno uporabljati.

### Člen 2 tovarištvo

**Člani gorniške ali alpinistične skupine morajo biti pripravljeni na prilagajanje potrebam svojih tovarišev in morajo osebne cilje podrediti sposobnostim vseh članov skupine.**

1. Vsak član skupine se mora ozirati na druge ter prevzeti svoj delež odgovornosti za svojo varnost in varnost drugih članov skupine.
2. Noben član skupine ne sme ostati sam, če bi ga to lahko kakor koli ogrozilo.

### Člen 3 skupnost gornikov in alpinistov

**Vsakemu, ki ga srečamo v gorah ali v stenah, smo dolžni izkazati enako spoštovanje. Niti v največji divjini ali v trenutkih stiske ne smemo pozabiti, da se pravi gornik do drugih vedno vede tako, kot sam želi, da bi se drugi vedli do njega.**

1. Storimo vse, kar je v naši moči, da drugih ne bi izpostavljali nevarnosti, in jih opozarjamo na nevarnosti, ki jim utegnejo pretiti.
2. Prizadevamo si, da v gorah ne bo nikoli nihče zapostavljen.
3. Kot obiskovalci gorskega sveta spoštujemo krajevna pravila obnašanja.
4. Prizadevamo si, da bi okolico čim manj motili ali vznemirjali. Tistim, ki so hitrejši od nas, dovolimo, da nas prehitijo. Ne zasedamo predolgo plezalnih smeri, če drugi čakajo na vstop vanje.
5. Naša poročila o opravljenih vzponih so do podrobnosti odsev resničnega dogajanja.

### Člen 4 obiskovanje tujih dežel

**Nikoli ne pozabimo, da smo v tujih deželah gostje. Do svojih gostiteljev se obnašamo spoštljivo, spoštujemo njihove svete kraje, tudi svete gore in njihovo nedotakljivost. Potrudimo se, da bo naš obisk koristil domačemu prebivalstvu in prispeval k njegovemu boljšemu življenju. Spoznavanje in razumevanje tujih kultur in načina življenja je pomemben del gorniške ali plezalske izkušnje v tujih deželah.**

1. Do domačinov se zmeraj vedemo prijazno, spoštljivo in vljudno.

2. Spoštujemo vse omejitve dostopa do gora in posameznih sten, ki veljajo v deželi gostiteljici.
3. Priporočljivo je, da se pred obiskom tuje dežele seznanimo z njeno zgodovino, družbo in kulturo, političnim sistemom države, umetnostjo in verstvi. Tako bomo bolje razumeli domačine in naravno okolje. Če pride do političnih nemirov, upoštevamo navodila oblasti.
4. Zelo priporočljivo je, da se naučimo vsaj osnov sporazumevanja v tujem jeziku: pozdrave, zahvalo, izraze za dneve v tednu, števila ... Že majhno prizadevanje za boljše sporazumevanje z domačini pogosto obrodi čudovite sadove! S tem pripomoremo k boljšemu razumevanju in sožitju med narodi in različnimi kulturami.
5. Nikoli ne zamudimo priložnosti, da bi svoje plezalno in gorniško znanje delili z domačini, ki jih to zanima. Če se želijo domačini pridružiti naši odpravi, jih sprejmimo in jim pomagajmo – tako jim damo najboljšo možnost, da si nabirajo izkušnje.
6. Za vsako ceno se izognimo žaljenju verskih čustev domačinov, svojih gostiteljev. Z oblačenjem ne kršimo norm vedenja, ki so v navadi v deželi gostiteljici. Tudi če nekaterih verskih norm in običajev ne razumemo, se do njih obnašamo strpno in spoštljivo.
7. Po svojih najboljših močeh se trudimo pomagati domačinom, ki so pomoči potrebni. Pogosto se zgodi, da zdravnik na odpravi odloča o življenju akutno obolele osebe.
8. Da bi pomagali domačemu prebivalstvu, kupujemo čim več krajevnih pridelkov in izdelkov. Za pomoč najemajmo krajevne vodnike in pomočnike.
9. Če je mogoče, pomagamo razvijati različne dejavnosti, ki prispevajo k trajnostnemu razvoju in boljšemu življenju domačega prebivalstva.

### **Člen 5** **odgovornost gorskih vodnikov** **in vodij skupin**

**Vsak poklicni gorski vodnik in vsak vodnik skupine se mora zavedati svoje**

**vloge in odgovornosti, pa tudi pravic, svoboščin in odgovornosti drugih. Vodniki morajo biti usposobljeni za svoje naloge, poznati morajo zahtevnost, nevarnosti in tveganja v gorskem okolju. Imeti morajo dovolj izkušenj in obvladati vse potrebne veščine, prav tako morajo imeti vso potrebno premo, nenehno preverjati stanje v okolju, kamor vodijo svoje varovance, pa tudi ves čas spremljati vremenske spremembe.**

1. Gorski vodnik ali vodja skupine mora vse člane skupine obvestiti o objektivni tveganosti načrtovane ture in morebitnih nevarnostih. Če so člani skupine dovolj izkušeni, soodločajo na podlagi posvetovanja.
2. Izbrana tura ali plezalni vzpon mora ustrezati sposobnostim skupine, tako da bodo lahko udeleženci uživali in napredovali.
3. Vodnik se ne sme obotavljati, če tura presega njegove sposobnosti – brez odlašanja mora vodene napotiti k vodniku, boljše mu od sebe, in nikakor zamolčati svojih slabosti. Vsi člani skupine so dolžni opozoriti druge, če menijo, da je tveganje preveliko in je po njihovem mnenju treba spremeniti prvotni načrt.
4. Pri zahtevnih vzponih in v visokogorju, še zlasti pri vzponih na visoke gore Himalaje in podobnih gorstev, mora vodnik pred vzponom preveriti, ali se udeleženci v celoti zavedajo omejenih možnosti za pomoč ali reševanje, če bi bile težave večje od pričakovanih. Opozoriti jih mora tudi, da je pomoč vodnika na tako zahtevnih turah oziroma vzponih zelo omejena.
5. Domači gorski vodniki so dolžni sodelovati s kolegi, ki pridejo od drugod, ter jih opozoriti na posebnosti območja in morebitne nevarnosti.

### **Člen 6** **nepredvidljive okoliščine,** **umiranje in smrt**

**Da bi gorniki v hudi nesreči, ob težkih poškodbah ali celo smrti tovarišev lahko ravnali prav, morajo dobro poznati tvega-**

**nost in zahtevnost svoje dejavnosti. Biti morajo ustrezno usposobljeni in opremljeni za pomoč soljudem tudi v najtežjih razmerah. Vsak član gorniške ali alpinistične skupine mora biti pripravljen pomagati drugim, če se zgodi nesreča – pripravljen pa mora biti tudi, da se sooči s posledicami tragičnih dogodkov.**

1. Pomoč ponesrečenim in tistim v stiski mora imeti v gorah absolutno prednost pred doseganjem lastnih ciljev. Reševanje življenj ali zmanjšanje posledic poškodb soljudi je neprimerno dragocenejši dosežek kakor kateri koli osvojeni vrh ali preplezana smer.
2. Kadar gre za nesrečo in ni mogoče pričakovati zunanje pomoči, moramo gornikom v stiski ali poškodovancem pomagati, kolikor moremo, ne da bi pri tem ogrozili lastno varnost.
3. Težko poškodovani ali umirajoči osebi smo dolžni dati vso pomoč in oporo, ji lajšati bolečine in jo ohranjati pri življenju.
4. Če ob morebitni smrti v odročnih krajih trupla pokojnika ni mogoče spraviti v dolino, je potreben natančen zapisnik o dogajanju, lokaciji trupla in identiteti pokojnika ter o okoliščinah smrti.
5. Nekateri pokojnikove osebne predmete, zlasti osebne dokumente, fotografski aparat ali kamero, filme in fotografije, dnevnik in podobno, je treba skrbno shraniti in jih izročiti pokojnikovi družini.
6. V nobenem primeru ni dopustno javno objaviti fotografij ali posnetka trupla brez vnaprejšnjega dovoljenja pokojnikovih svojcev.

## Člen 7

### dostopnost in ohranjanje narave

**Po našem prepričanju je prost dostop do gora in sten na odgovoren način temeljna pravica vsakega človeka. S svojo dejavnostjo ne smemo ogrožati naravnega okolja in moramo dejavno skrbeti za ohranjanje narave. Spoštujemo omejitve dostopa do nekaterih območij, ki so bile dogovorjene med gorniki in plezalci na eni ter na-**

**ravovarstvenimi strokovnjaki na drugi strani.**

1. Spoštujemo pravila vedenja v gorah in stenah, ki omogočajo ohranjanje naravnega okolja ter tamkajšnjih rastlinskih in živalskih vrst. Tudi druge gornike spodbujamo, da ravnajo enako. Izogibamo se kakršni koli hrupni dejavnosti, ki bi lahko vznemirjala živali ali pa druge obiskovalce.
2. Če je le mogoče, se na izhodišče ture pripeljemo z javnimi prevoznimi sredstvi ali se dogovorimo s prijatelji in se skupaj pripeljemo z enim osebnim vozilom. Tako zmanjšamo prometno gnečo.
3. Da ne bi povzročali erozije in vznemirjali živali, se med dostopanjem in sestopanjem držimo že uhojenih stez. V brezpotju izberemo tako smer, da kar najmanj škodujemo naravnemu okolju.
4. V obdobjih parjenja in gnezdenja spoštujemo omejitve, ki jih za posamezna območja gora ali sten določijo strokovnjaki za ohranjanje narave. O omejitvah obvestimo tudi druge gornike in jih spodbujamo, da se jih držijo.
5. Kadar se lotimo prvenstvenih vzponov ali pristopov v popolnoma neznana območja, skrbno pazimo, da ne ogrozimo ranljivih biotopov ali redkih vrst živali in rastlin.
6. Pri nadelavanju in vzdrževanju poti ter pri urejanju plezalnih smeri smo dolžni storiti vse, da je vpliv na naravo čim manjši. Vsakršno nameščanje svedrovcev v klasične plezalne smeri je treba zelo skrbno pretehtati.
7. Pri nameščanju varoval poskrbimo, da se ne poškodujejo stene.
8. Ne le da v dolino odnesemo vse svoje odpadke – poberejo tudi vse morebitne smeti, ki so jih v gorah oziroma v naravnem okolju za seboj pustili drugi.
9. Kjer ni urejenih sanitarij, za opravljanje telesnih potreb poiščemo take kraje, ki so dovolj oddaljeni od človeških bivališč, tabornih prostorov, izvirov, potokov, rek in jezer, ter dobro premislimo, kako bi kar najmanj ogrožali ekosistem. Izogibamo se ravnanju, ki bi lahko žalilo druge ljudi oziroma njihov čut za estetiko! Na območjih, ki so zelo obiskana in kjer zaradi naravnih razmer človeški iztrebki le počasi

- razpadajo, morajo obiskovalci svoje telesne odpadke odstraniti in jih odnesti v dolino.
10. Skrbno pazimo, da ostane taborni prostor čist. Za odlaganje odpadkov uredimo poseben prostor, ki omogoča, da kasneje vse odpadke pospravimo za sabo. Vso plezalno opremo – pritrjene vrvi, jeklenke s kisikom, šotore in drugo – je treba po turi pospraviti in odstraniti z gore.
  11. Skrbno varčujemo z energetskimi viri. Zlasti v deželah, kjer je malo drevja za kurjavo, se moramo izogibati dejavnostim, ki bi terjale povečano porabo drv za kurjenje. Na območjih, kjer so gozdovi ogroženi, moramo imeti s seboj dovolj drugega goriva, da zadošča za oskrbo vseh udeležencev odprave, tudi domačih pomočnikov, in ne kurimo lesa.
  12. Helikopterskega turizma se je treba izogibati, če kakor koli ogroža naravno ali kulturno dediščino.
  13. Kadar koli se pojavijo nesoglasja ali spori glede dostopnosti posameznih območij, se morajo vsi zainteresirani – lastniki zemljišč, uradne ustanove, društva in posamezniki – posvetovati in poiskati rešitve, sprejemljive za vse.
  14. Dejavno sodelujemo pri uresničevanju takih dogovorov, še zlasti tako, da poskrbimo za ustrezno obveščanje o njih ter potrebno informacijsko in interpretacijsko infrastrukturo.
  15. Kot posamezniki in kot člani gorniških organizacij se politično dejavno zavzemamo za ohranjanje narave in okolja.
- smereh. Izjema so samo smeri, pri katerih je dosežen splošni dogovor na krajevni ravni – tudi privolitev avtorjev prvenstvene smeri.
2. Kot plezalci spoštujemo krajevno plezalno tradicijo in dejstvo, da imajo na posameznih območjih različne sloge plezanja in plezalno etiko. Svojih pogledov na plezanje ne vsiljujemo pripadnikom drugih plezalnih krogov – spoštujemo pa tudi svoje tradicije in ne sprejemamo vsiljevanja tujih meril.
  3. Upoštevam dejstvo, da so stene in gore neobnovljiv vir, ki ga moramo deliti s številnimi obiskovalci, ki imajo različne interese, in ga moramo ohraniti tudi za generacije, ki pridejo za nami. Zavedamo se, da bodo morale prihodnje generacije najti svoje načine iskanja pustolovščin in doživetij v tem okolju, ki je že danes omejeno. Zato si prizadevamo, da s svojimi posegi v gorah in stenah ne bi razvrednotili gorskega okolja in prikrajšali prihodnjih generacij za doživetja.
  4. Tudi na območjih, kjer je po krajevni plezalni tradiciji sprejemljivo nameščanje svedrovcev, poskrbimo, da ostanejo nekatera območja sten nedotaknjena – naj se ohranijo zanamcem za njihovo iskanje pustolovščin in kot znak našega spoštovanja do različnih slogov plezanja.
  5. Smeri, v katerih je treba varovanje nameščati sproti, so lahko prav tako zanimive in varne za rekreacijsko plezanje kot smeri s svedrovci. Večina plezalcev lahko sproti namešča varovanje – naučiti jih je treba takega varovanja in jih poučiti, da stena v naravnem stanju omogoča doživetje prave pustolovščine in pristnega stika z naravo, s primernim znanjem in izkušnjami pa je vzpon razmeroma varen.
  6. Kadar pride na kakem območju do razhajanj glede plezalne etike, se morajo plezalci o razlikah sporazumeti in ne smejo z ničimer ogrožati splošne pravice do dostopa.
  7. Komercialni interesi ne smejo nikoli vplivati na osebno ali krajevno plezalno etiko.
  8. Kakovosten slog vzpona na visoke gore pomeni, da ne uporabimo pritrjenih vrvi, umetnih poživil (dopinga) ali dodatnega kisika.

## Člen 8 slog

**Kakovost gorniškega doživetja in način, kako rešimo problem, sta pomembnejša od rešitve same. Prizadevamo si, da za seboj ne puščamo nobenih sledi.**

1. Trudimo se ohraniti prvotno podobo vseh plezalnih smeri, še zlasti pa tistih, ki imajo zgodovinski pomen. To pomeni, da plezalci ne smejo nameščati novih in dodatnih stalnih varoval na že obstoječih plezalnih

## Člen 9 prvenstveni vzponi

**Prvenstveni vzpon v gorah je ustvarjalno dejanje. Opravljen mora biti na način, ki je vsaj enakovreden tradicionalno uveljavljenemu načinu plezanja v tistem območju, in spoštljivo do domačih plezalcev. V ničemer ne sme ogrožati vrednot in potreb bodočih rodov plezalcev in alpinistov.**

1. Prvi pristopi na vrhove oziroma prvenstvene smeri morajo biti prijazni za okolje in naravo ter v skladu s krajevnimi plezalnimi tradicijami, željami lastnikov zemljišč in duhovnimi vrednotami domačinov.
2. Skale ne onečastimo s klesanjem ali dodajanjem oprimkov.
3. V gorah mora biti prvenstveni vzpon opravljen brez varovanja od zgoraj.
4. Ob upoštevanju krajevnega izročila ima avtor prvenstvene smeri pravico odloči, koliko trajnih varoval bo nameščenih v smeri, pri čemer je treba upoštevati člen 8 te deklaracije.
5. Na območjih, ki so razglašena za zavarovana območja, divjino ali naravne rezervate, je treba uporabo svedrovcev omejiti na minimum.
6. Vrtanje in nameščanje svedrovcev je treba prav tako omejiti na minimum pri prvenstvenem vzponu s tehničnim plezanjem in se svedrovcem izogibati tudi na stojiščih – razen če je njihova uporaba neizogibna zaradi zagotavljanja nujne varnosti plezalcev.
7. Alpinistične plezalne smeri je treba ohranjati v kar se da naravnem stanju, nameščanje svedrovcev pa je dopustno le izjemoma in če s tem ne ogrožamo krajevnih plezalnih izročil. Sicer naj alpinisti sproti nameščajo varovala in pri tem izkoriščajo naravne oblike stene.
8. Spoštovati je treba samostojnost bližnjih smeri ali smeri, ki deloma potekajo skupaj.
9. O opravljenem prvenstvenem vzponu je treba poročati kar se da podrobno in po pravici. O iskrenosti in resnicoljubnosti drugih plezalcev ne dvomimo, razen če imamo za to trdne dokaze.

10. Visoke gore so neobnovljiv vir – posebno na najvišjih gorah se zavzemamo za kar najkakovostnejši slog vzponov.

## Člen 10 oglaševanje, pokroviteljstvo in odnosi z javnostjo

**Odnos med športniki in njihovimi pokrovitelji mora temeljiti na profesionalnosti in mora zagotavljati kar najboljše pogoje za odgovorno ukvarjanje z gorskimi športi. Skupnost športnikov, ki se ukvarjajo s športi v gorah, mora javnost o svoji dejavnosti ustrezno obveščati, tako da bodo javnost in mediji pravilno razumeli njihove dejavnosti.**

1. Športnik in pokrovitelj morata doseči dogovor o skupnih ciljih. Raznolikost gorskih športov zahteva zelo jasno opredelitev pričakovanj, sposobnosti in zmožnosti tako športnika kot pokrovitelja, da bi bile možnosti za uspeh kar največje.
2. Da bi plezalci in vrhunski alpinisti lahko ostali dobro pripravljene in napredovali, so odvisni od stalne in zagotovljene podpore pokroviteljev. Zato je zelo pomembno, da pokrovitelji športniku ne obrnejo hrbta in ga ne pustijo na cedilu – tudi če se sooči z vrsto neuspehov. Pod nobenim pogojem pa pokrovitelj ne sme siliti športnika k dejanjem, za katera se ne čuti sposobnega ali meni, da so zanj prenevarna.
3. Da bi športnikom zagotovili nenehno prisotnost v medijih, je treba vzpostaviti učinkovite poti komuniciranja in jih tudi vzdrževati.
4. Plezalci in alpinisti so dolžni o svojih dosežkih realno in resnicoljubno poročati. Iskreno in natančno poročilo prispeva ne le h kredibilnosti in ugledu plezalca, ampak tudi k ugledu gorskih športov v javnosti.
5. Vrhunski plezalci in alpinisti so dolžni pri svojih stikih z javnostjo, mediji in pokrovitelji vedno in povsod zastopati etiko, slog ter družbeno in okoljsko odgovornost, kakor določa Tirolska deklaracija.